

Фатхутдинов. – М. : Эксмо, 2004. – 544 с.

14.Шевельова С.О. Конкурентоспроможність молочного підкомплексу: [монографія.] / С.О. Шевельова. – Тернопіль: Збруч, 2001. – С.21.

ВОРОБІЙОВА Н.А.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

СТАН ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ В УКРАЇНІ

Зернове господарство відіграє важливу роль в аграрному секторі України, забезпечуючи стабільне постачання населення хлібом і хлібобулочними виробами, а також сировиною для промислової переробки. Виробництво, переробка і експорт зерна в Україні дають суттєві грошові надходження до бюджету і є важливими секторами працевлаштування населення країни.

Ці культури унікальні своїми біологічними властивостями, вони накопичують велику кількість висококалорійних органічних сполук – білків, вуглеводів, жирів, макро- та мікроелементів; містять різноманітні ферменти – амілази, ліпази, пероксидази, оксидази та ін.; а також вітаміни: В1(тіамін), В2(рибофлавін), В6(піродоксин), С(аскорбінову кислоту), Е(токоферол), провітамін А(каротин) тощо.

Для харчових галузей, що виробляють хлібобулочні, макаронні та борошняні кондитерські вироби, потрібне зерно твердих і сильних пшениць з підвищеним вмістом кількості клейковини. У зв'язку з цим зусилля агропромислового під комплексу, що займається виробництвом продовольчого зерна, спрямовані на поліпшення його якісних показників (вміст у сировині і харчових продуктах біологічно активних, корисних для харчування продуктів). Цього можна досягти за рахунок збільшення виробництва зерна твердих і сильних пшениць з підвищеним вмістом білка та клейковини. Крім того, це зерно можна використовувати в різних районах країнах для виведення місцевих сортів.

Зерновий комплекс України базується на вирощуванні, переробці та споживанні наступних культур: пшениці, ячменя, проса, риса, вівса, гречки, рапсу та сої.

Основними продовольчими круп'яними культурами, що вирощуються в Україні, є гречка, просо і рис. Основними зернофуражними культурами в Україні є ячмінь, овес, кукурудза на зерно та зернобобові.

Зернобобові культури мають велике фуражне і частково продовольче значення. Посіви зернобобових мають і агротехнічне значення, збагачуючи ґрунти азотом. До особливо зернобобових культур належить горох, віка, кормовий люпин, а також квасоля, соя, сочевиця та ін.

Загальна потреба країни в зерні визначається його кількістю, що витрачається на харчування, переробку, корми, насіння, експортне створення державних резервів. У цьому обсязі найбільшу питому вагу має зерно, яке споживається населенням і тваринами як продукт харчування. В Україні від загальної кількості виробленого зерна на корм худобі та птиці використовується 52-57%, на харчування — 15-17, насіння — 8-10, переробку 3-4 і втрачається при зберіганні й доробці до 6-8%. Тому дуже важливо, щоб виробництво зернових збільшувалось.

Стан виробництва зернових та зернобобових за останні 5 років наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Стан виробництва зернових та зернобобових в Україні за 2013-2017рр.

Показник	Роки					2017 рік у % порівняно з:	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2016

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор

Посівні площі, тис. га	16210	14801	14739	14401	14624	90,2	101,5
Виробництво, тис. т	63051	63859	60126	66088	61917	98,2	93,7
Урожайність, ц/га	39,9	43,7	41,1	46,1	42,5	106,5	92,2

З наведених даних спостерігаємо:

- Зменшення посівних площ у 2017 році порівняно з 2013 майже на 10% у наслідок виробництво знижується з 63млн. т. у 2013р до 61,9млн. т. у 2017. Така невелика відміна відбулась за рахунок збільшення урожайності на 6,5%;

- Високої врожайності за останні роки Україна спостерігала у 2016 році 46,1 ц/га. У 2017 році збільшились посівні площі з 14, 4млн. га до 14,6 млн. га, але через примхи природи виробництво знизилось на 6%.

Більш краще зміни спостерігаються у наведеному нижче графіці

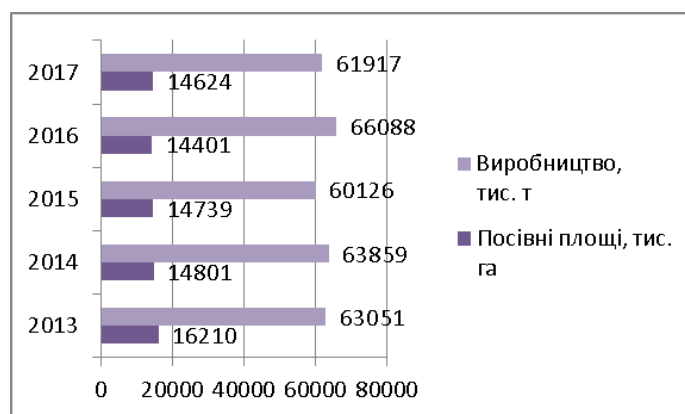

Рис 1. Площі посіву та виробництво зернових та зернобобових культур за 2013-2017рр.

Зернова галузь є ключовою у розвитку агропромислового комплексу України. Українське зерно завжди належало до конкурентоспроможних продуктів на світовому ринку. Це основа всього сільськогосподарського виробництва, яка визначає обсяги пропозиції та вартість основних видів продовольства, зокрема продуктів переробки зерна і продукції тваринництва, формує істотну частку доходів сільськогосподарських виробників, визначає стан і тенденції розвитку сільських територій, формує валютні доходи держави за рахунок експорту. З огляду на це проблеми формування та функціонування зернового господарства постійно перебувають у центрі уваги економістів-аграрників.

Література.

1. Габор В. Проблеми розвитку сільськогосподарського виробництва: Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) №3(23), 2013
2. Зінченко О. І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво: Підручник — К.: Аграрна освіта, 2001. — 591 с.
3. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Підручник. К.ІКОНдор, 2004. - 296 с.
4. Рослинництво [Електронний ресурс]. -Режим доступу до інформації: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/sg/sg_rik/sg_u/ros_l_u.html
5. Сільське господарство України . – К.: Мін статистики України, 2016. – 360 с.

